

Văn học hiện đại (3): Phi tâm hóa

Tên: Nguyễn Hoàng Quốc
Thôn: Ba, 28 Tháng 12 Năm: 2010 21:49

Văn học hiện đại không chỉ. Nhưng với trung tâm của California thì bước đầu.

Nói chung, văn học hiện đại, vốn dựa trên các hoạt động báo chí và xuất bản, bao gồm cũng gồm liên văn bản không gian như: nhà xuất bản, nhà in, công ty phát hành, hiệu sách, sạp báo và thư viện.

Tất cả các cơ sở này chỉ được phát triển mạnh mẽ trong môi trường đô thị nơi có mật độ dân số cao, tầng lớp dân đông đảo và có học vấn và có nhu cầu thì giờ rảnh rỗi có thể trở thành những khách tiêu thụ các sản phẩm văn hóa, qua đó, văn học được thăng hoa và vì các viết lách trở thành một nghề và dần dần được chuyên nghiệp hóa.

Như vậy, lý do đầu tiên dẫn đến việc hình thành các trung tâm văn học là lý do kinh tế. Nhưng ngoài các lý do kinh tế, giới cầm bút còn có khuynh hướng tập trung vào các trung tâm văn học vì lý do xã hội nữa: trong công việc viết lách, không có gì quan trọng cho bằng hai yếu tố: thông

Văn học hiện đại (3): Phi tâm hóa

Tác Giả: Nguyễn Hồng Quang
Thứ Ba, 28 Tháng 12 Năm 2010 21:49

tin và cảm hứng.

Có hai đầu nguồn tư tưởng tác và nguồn gốc. Nhưng vì các nhà văn và nhà thơ sống gần nhau, thường xuyên gặp gỡ, chuyển trò và trao đổi với nhau nên dần dần các trung tâm văn học thành các trung tâm văn hóa, yếu tố tạo nên sự hấp dẫn cho một địa phương.

Thời hiện đại, hầu như ở quốc gia nào cũng có một, hai trung tâm văn học như thế. Có khi trung tâm văn học đồng nhất với trung tâm chính trị và hành chính, nhưng nhiều hơn là các trung tâm thơ ca.

Có những trung tâm nổi lên ở thành phố Paris trong nửa đầu thế kỷ 20 đã trở thành nơi hội tụ của giới cầm bút không phải chỉ các thuộc địa mà còn thu hút các nhà văn Pháp mà còn từ rất nhiều quốc gia Âu châu và ngay cả từ Mỹ.

Trong hai thập niên 1920 và 1930, nhiều nhà văn từ Anh và Mỹ đã sang Paris và xem Paris như một nguồn cảm hứng lớn cho việc sáng tạo của họ.

Danh sách các nhà văn này rất dài. Chỉ kể vài tên tiêu biểu: Ernest Hemingway, Henry Miller, Henry James, Gertrude Stein, E. E. Cummings, F. Scott Fitzgerald, Harriet Beecher Stowe, Cole Porter, Theodore Dreiser, Edith Wharton và John Dos Passos, v.v...

Văn học hiện đại Việt Nam chủ yếu châu Âu chung quanh hai trung tâm chính: Sài Gòn và Hà Nội.

Trước năm 1945, Sài Gòn chủ yếu là trung tâm báo chí trong khi Hà Nội chỉ mới nổi lên ở tư cách là một trung tâm văn học. Các tờ báo và các nhà xuất bản văn học có uy tín đều nằm ở Hà Nội. Trong khi giới làm báo kéo về Sài Gòn thì giới làm văn học lại đổ xô ra Hà Nội.

Thời 1954-75, lúc đất nước chia đôi, miền bắc trở thành trung tâm của miền bắc. Miền Bắc, hầu như hết giới cầm bút đều tập trung ở Hà Nội; miền Nam là Sài Gòn. Nhà văn Võ Phiến, sau

Văn học hải ngoại (3): Phi tâm hóa

Tác Giả: Nguyễn Hồng Quốc
Thứ Ba, 28 Tháng 12 Năm 2010 21:49

khi xuất bản mỹ tác phẩm đầu tay, cảm thấy tin cậy tâm hồn thân phận vào con đường văn học, đã xin chuyển nhà ở Bình Định vào Sài Gòn. Họ gặp các nhà văn, nhà thơ khác, kết thúc công việc sau, đầu làm thơ. Số lượng các cây bút bám trụ lâu dài ở các tờ nhật báo, phần lớn thu nhập để làm thơ và kiếm sống bằng nghề dạy học.

Sau năm 1975, không còn hoài nghi gì nữa, California, đặc biệt là Nam California, đã dần dần nổi lên như một trung tâm của văn học hải ngoại.

Đó là nơi tập trung nhiều người Việt nhập cư cũng là nơi người Việt làm ăn buôn bán tập nập và thành công nhất. Nhờ cái “nhật” này là cảm hứng thúc đẩy cho việc thiêu hủy mỹ thuật văn học bằng tiếng Việt. Họ gặp các tập chí văn học lớn đầu tiên ở Nam California, tờ Văn đàn Văn Học, Hợp Lưu, Tập chí Thơ, Khói Hành, và Thơ K 21.

Số lượng các tập chí tiếng Việt có tầm vóc lớn ngoài California rất hiếm, và trừ Làng Văn ở Canada, đầu tiên và mạnh mẽ, có khi chờ đợi một vài năm, các tập chí Việt ở Úc. Các nhà xuất bản cũng vậy, tờ Văn Nghệ đầu tiên Thanh Văn, Văn Mới, Văn Khoa, Tân Thơ, Đới Nam và Xuân Thu đầu tiên ở California. Chỉ có một số ít nhà xuất bản lớn ngoài California như An Tiêm (Pháp), Làng Văn (Canada), Cành Nam (Washington D.C.), v.v... Nhờ sự phần lớn đầu tư như đầu tiên trung tâm phát hành chính là nhà Văn Nghệ ở California.

Chính vì thế, trong một thời gian dài, nói đến văn học hải ngoại, người ta nghĩ ngay đến California. California trở thành quê hương của văn học Việt Nam hải ngoại.

Thời kỳ này, với sự suy tàn của văn hóa in ấn qua việc đình bản của họ gặp các tập chí và việc đóng cửa của họ gặp các nhà xuất bản cùng với việc thiếu hụt các tờ báo mới, với thiếu trung tâm hay thiếu đội ngũ biên tập.

Văn học Việt Nam hải ngoại chuyển sang một thời kỳ khác: Thời kỳ không có một trung tâm nào cả.